

Jednota evangelia (Ga 2,1–14)

Texty na tento týden

Ga 2,1–14; 1K 1,10–13; Gn 17,1–21; J 8,31–36, Ko 3,11

Základní verš

„Je-li možno povzbudit v Kristu, je-li možno posílit láskou, je-li jaké společenství Ducha, je-li jaký soucit a slitování: dovršte mou radost a buďte stejné mysli, mějte stejnou lásku, buďte jedné duše, jednoho smýšlení...“ (Fp 2,1.2)

Protestantský reformátor Jan Kalvín věřil, že nejednotnost a rozdělení byly v boji proti církvi nejsilnějšími ďáblými zbraněmi. Kalvín zdůrazňoval, že křesťané se mají vyhýbat roztržkám jako moru.

Máme se však snažit zachovat jednotu i za cenu toho, že se zpronevěříme pravdě? Představme si například, že by se Martin Luther, otec protestantské reformace, rozhodl na sněmu ve Wormsu odvolat svůj pohled na spasení z milosti, aby neohrozil jednotu církve.

„Kdyby Luther ustoupil byt jen v jediném bodu, satan a jeho pomahači by zvítězili. Jeho pevnost a neústupnost tak napomohla k osvobození církve a otevřela éru nových, lepších časů.“ (GC 166; VDV 114)

V textu Galatským 2,1–14 můžeme sledovat, jak apoštol Pavel usiluje udělat vše pro zachování jednoty mezi apoštoly, přestože někteří věřící usilovali o její narušení. Pavel připisoval jednotě velkou důležitost, ale i přesto se odmítl jménem dosažení a zachování jednoty zpronevěřit pravdě. A ačkoli můžeme být jednotní a zároveň prožívat různost a rozmanitost, nikdy nesmíme zradit principy evangelia.

Pavlova touha po jednotě v církvi (Ga 2,1.2)

1Potom jsem se po čtrnácti letech znovu vypravil do Jeruzaléma spolu s Barnabášem a vzal jsem s sebou i Tita. 2Šel jsem tam na Boží pokyn a těm, kteří jsou ve zvláštní vážnosti, jsem v soukromí předložil evangelium, které zvěstují pohanům, aby snad moje nynější i dřívější úsilí nebylo nadarmo. (Ga 2,1.2)

Osobní studium

Přečti si text Ga 2,1.2. Proč bylo třeba, aby se Pavel setkal s ostatními věřícími v Jeruzalémě? Jak by se asi situace vyvíjela dále, kdyby si tehdy každý věřící „hrál na svém písečku“ (srov. 1K 1,10–13)?

Aby Pavel vyvrátil obvinění, že jeho podání evangelia nepochází od Boha, zaměřuje svou pozornost na další obvinění, která vůči němu vznesli jeho odpůrci (Ga 2,1.2). Falešní učitelé v Galacii tvrdili, že Pavlovo evangelium není v souladu s učením Petra a ostatních apoštolů. Obviňovali proto Pavla z odpadlictví.

V odpovědi na tyto útoky Pavel připomíná svou cestu do Jeruzaléma, která se odehrála nejméně čtrnáct let po jeho obrácení. A přestože nevíme přesně, kdy se tato cesta uskutečnila, můžeme předpokládat, že jako při každém putování ve starověku, ani v tomto případě nešlo o jednoduchou záležitost. Pokud putoval z Antiochie do Jeruzaléma po souši, pak mu přibližně pět set kilometrů dlouhá cesta mohla trvat více než tři týdny a musel se na ní vyrovnat s různými nástrahami. Navzdory těmto potížím Pavel cestu podnikl. Za zmínku stojí, že do Jeruzaléma nešel proto, že by ho k tomu vyzvali apoštolové, ale poslechl Boží výzvu. V Jeruzalémě Pavel představil své poznání evangelia ostatním apoštolům.

Proč to udělal? Jistě ne proto, že by měl pochybnosti o svém učení. A určitě nepotřeboval, aby od apoštolů dostal nějaké ujistění. Vždyť Pavel hlásal evangelium už čtrnáct let. A přestože nepotřeboval jejich povolení ani schválení, vážil si podpory ostatních apoštolů a jejich povzbuzení.

Obvinění, že jeho poselství se liší od poselství ostatních apoštolů, byla proto nejen útokem na Pavla, ale i útokem na jednotu apoštolů a samotné církve. Proč bylo zachování apoštolské jednoty tak důležité? Protože veškeré spory mezi Pavlovou misí u pohanů a mateřským sborem v Jeruzalémě by měly katastrofální následky. Pokud by neexistovalo bratrské společenství mezi křesťany z pohanů a křesťany ze Židů, pak „by byl Kristus rozdělen a veškerá energie, kterou Pavel obětoval a chtěl zasvětit evangelizaci pohanského světa, by vyšla vniveč“. (BRUCE F. F., *The Epistle to the Galatians*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1982, str. 111)

Aplikace

Které otázky a problémy ohrožují jednotu církve dnes? Mnohem důležitější než je pouze pojmenovat, je odpovědět si na otázku, jak se k nim postavíme. Které záležitosti jsou podstatnější než formální jednota církve za každou cenu?

Obřízka a falešní bratři (Ga 2,3–5)

³Ale ani Titus, který tam byl se mnou a je Řek, nebyl přinucen, aby se dal obřezat, ⁴jak chtěli ti, kteří předstírali, že jsou bratři, a pokoutně se mezi nás vetřeli s úmyslem slídit po naší svobodě, kterou máme v Kristu, aby nás uvedli do otroctví zákona. ⁵Před těmi jsme však ani na okamžik necouvli a nepodrobili jsme se jim, aby vám byla zachována pravda evangelia. (Ga 2,3–5)

Osobní studium

Přečti si následující texty: Gn 17,1–22; Ga 2,3–5; 5,2.6 a Sk 15,1–5. Proč byla obřízka pro Izraelce tak důležitá? Proč byli křesťané ze Židů přesvědčeni, že i křesťané z pohanů se musí dát obřezat? Který z těchto dvou postojů je ti bližší? Přestože je těžké vžít se do situace křesťanů ze Židů, jak by ses pravděpodobně cítil na jejich místě?

Obřízka byla znamením smluvního vztahu, který Bůh uzavřel s Abrahamem, otcem židovského národa. A přestože obřízka byla určena pouze Abrahamovým mužským potomkům, každý byl pozván do smluvního vztahu s Bohem. O obřízce se poprvé dozvídáme v Gn 17 právě v souvislosti s Abrahamem. Stalo se to po Abrahamově politováníhodné snaze „pomoci“ Bohu, který mu zaslíbil syna, a zajistit si potomka prostřednictvím egyptské sluzky své manželky.

Obřízka byla příhodným znamením smlouvy. Byla připomínkou, že ani ty nejlépe myšlené lidské plány nikdy nemohou zajistit naplnění Božího zaslíbení. Vnější obřízka měla být znamením obřízky srdce (viz Dt 10,16; 30,6; Jr 4,4 a Ř 2,29). Představuje vzdání se přesvědčení o vlastní pravdě a vyjadřuje důvěrné spolehnutí se na Boha.

Na počátku prvního století však obřízka plnila už i jiné úkoly, než jaký byl Boží záměr na začátku. Stala se váženým znakem národní a náboženské identity Izraele. Přibližně sto padesát let před narozením Ježíše někteří příliš horliví vlastenci přinutili všechny neobřezané Židy, aby se dali obřezat. Nezůstali však jen při tom. Vyžadovali totiž, aby se dali obřezat i všichni obyvatelé okolních národů, kteří spadali pod židovskou úřední moc. Někteří byli přesvědčeni, že obřízka je bránou do spasení. Výstižně to vyjadřují i starověké epigramy, které sebevědomě hlásaly například to, že „obřezaný člověk nesestoupí do gehenny (do pekla)“. (Cranfield CEB, *A Critical and Exegetical Commentary on the Epistle to the Romans*. Edinburgh: Clark, 1975, str. 172)

Bylo by chybou myslet si, že Pavel byl proti obřízce jako takové. Pavel však měl námítky proti tomu, aby se obřízka vyžadovala i od pohanů, kteří uvěřili v Krista. Falešní učitelé říkali: „Pokud se nedáte obřezat podle Mojžíšova způsobu, nemůžete být spaseni“ (Sk 15,1). Problém se tedy netýkal jen samotné obřízky, ale spasení. V konečném důsledku jde totiž o otázku, zda spasení obdržíme pouze vírou v Krista, anebo je to odměna za naši poslušnost.

Aplikace

Dnes již obřízka pravděpodobně není pro nikoho problémem. Setkáváš se však (v církvi nebo ve vašem sboru či okolí) s jinými problémy, které bychom mohli připodobnit k zmiňovaným problémům rané církve? O jaké problémy jde? Jaký postoj k nim máš? Zdůvodni svůj pohled.

Jednota v rozmanitosti (Ga 2,6–10)

“Od těch však, kteří se těšili zvláštní vážnosti – čím kdysi byli, na tom mi nic nezáleží, Bůh přece nikomu nestrání – ti tedy, kteří se těšili zvláštní vážnosti, mi nic dalšího neuložili; ⁷naopak nahlédli, že mně bylo svěřeno zvěstovat evangelium pohanům tak jako Petrovi Židům. ⁸Vždyť ten, který dal Petrovi sílu k apoštolství mezi Židy, dal ji také mně k službě mezi pohany. ⁹Když poznali milost, která mi byla dána – Jakub a Petr a Jan, kteří byli uznáváni za sloupy církve – podali mně a Barnabášovi pravici na stvrzení naší dohody, že my půjdeme mezi pohany a oni mezi Židy. ¹⁰Jen žádali, abychom pamatovali na jejich chudé, a právě o to jsem vždy horlivě usiloval. (Ga 2,6–10)

Osobní studium

Přečti si text Ga 2,1–10. V Ga 2,4 Pavel říká, že falešní bratři se „vloudili špehovat naši svobodu, kterou máme v Kristu Ježíši, aby nás zotročili“. Jakou svobodu máme jako křesťané? Od čeho jsme byli osvobozeni? Přečti si i texty J 8,31–36; Ř 6,6.7; 8,2.3; Ga 3,23–25; 4,7.8 a Žd 2,14.15. Jak prožíváš tuto svobodu ve svém životě?

Svoboda jako charakteristika křesťanské zkušenosti je u Pavla velice důležitá. Pavel používá ve svých spisech výrazy *svoboda* a *svobodný* nejčastěji z novozákonních pisatelů. Jen v Listu Galatským se nacházejí jedenáctkrát. Je třeba si uvědomit, že *svoboda* křesťanů vychází ze *svobody v Kristu*. Je to možnost žít život v neomezené oddanosti Bohu. Zahnuje v sobě svobodu od otročení touhám naší hříšné přirozenosti (Ř 6), svobodu od odsouzení zákonem (Ř 8,1.2) a svobodu od moci smrti (1K 15,55).

Pavel píše, že apoštolové rozpoznali jeho pověření kázat evangelium neobřezaným – podobně jako byl Petr pověřen kázat evangelium obřezaným (Ga 2,7). Co tato skutečnost vypovídá o jednotě a rozmanitosti uvnitř církve?

Apoštolové rozpoznali a uznali, že Bůh povolal Pavla, aby kázal evangelium pohanům, podobně jako povolal Petra kázat evangelium Židům. V obou případech šlo o stejnou dobrou zprávu, ale způsob jejího představení závisel na tom, koho se apoštolové snažili získat pro Krista. V sedmém verši je vlastně nepřímě vyjádřeno „důležité uznání toho, že jedna a tatáž zpráva musí zaznívat různě a s různou intenzitou v různých společenských a kulturních kontextech. ... Právě tento soulad je základem křesťanské jednoty, stejně jako jednoty v rozdílnosti.“ (Dunn, James D. G., *The Epistle to the Galatians*. Peabody, MA: Hendrickson Publishers, 1993, str. 106)

Aplikace

Proč máme být otevření i pro takové způsoby evangelizace a vydávání svědectví, prostřednictvím kterých se můžeme dostat mimo naši „komfortní zónu“? Které formy evangelizace jsou ti „nesympatické“ a proč? V čem mohou spočívat jejich výhody? V čem bys mohl být pro takové způsoby evangelizace otevřenější? Kdy a jak bys je mohl podpořit?

Spor v Antiochii (Ga 2,11–13)

¹¹Když pak Petr přišel do Antiochie, postavil jsem se otevřeně proti němu, protože byl zřejmě v nepravu. ¹²Nejprve jídal totiž společně s pohany; když však přišli někteří lidé z okolí Jakubova, začal couvat a oddělovat se, protože se bál zastánců obřizky. ¹³A spolu s ním se takto pokrytecky chovali i ostatní Židé, takže jejich pokrytectvím se dal strhnout i Barnabáš. (Ga 2,11–13)

Osobní studium

Určitý čas po Pavlově návštěvě v Jeruzalémě navštívil Petr Antiochii v Sýrii, kde bylo sídlo prvního sboru, který tvořili zejména křesťané z pohanů. Šlo zároveň o jakousi základnu Pavlovy misijní činnosti popsané v knize Skutky apoštolů. Petr nejprve neměl problém sednout si za jeden stůl s křesťany z pohanů. Ale po příchodu skupiny křesťanů židovského původu (kteří byli ve spojení s Jakubem), změnil Petr v obavách z jejich reakce zcela své chování.

Jak jinak mohl Petr zareagovat? Porovnej texty Ga 2,11–13 a Sk 10,28. Co ti Petrovo chování říká o tom, jak hluboko mohou být kultura a tradice zakořeněné v našem životě a uvažování?

Zdá se, že problémem bylo společné stolování s křesťany z pohanů. Mnozí Židé totiž vnímali pohany jako nečisté, a proto se snažili co nejvíce vyhýbat společenskému kontaktu i s křesťany z pohanů.

S tímto problémem se potýkal i samotný Petr. Až vidění od Boha mu pomohlo pochopit celou situaci v jasném světle. Když přišel Petr do domu římského setníka Kornélia, všem přítomným řekl: „Dobře víte, že Židům není dovoleno stykat se s pohany a navštěvovat je. Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním poskvňuje nebo znečišťuje“ (Sk 10,28). Takže ačkoli Petr mohl zastávat i jiný postoj, z obavy, že pohorší křesťany ze Židů, se v Antiochii vrátil ke svému starému způsobu uvažování a jednání. Tak silný byl vliv kultury a tradice v Petrově životě.

Pavel však nazval Petrovo chování velmi nekompromisně *pokrytectvím* (Ga 2,13). Dokonce také o Barnabášovi říká, že ho „zachvátilo jejich pokrytectví“. Jsou to silná slova, která vyřkl jeden Boží muž na adresu jiných.

Aplikace

Petr snad mohl své jednání omlouvat tím, co později napsal a praktikoval i apoštol Pavel – že křesťan by měl být citlivý a brát ohled na druhé a na jejich svědomí (1K 10,15–29). Kdy je takový postoj namístě? Kdy může být naopak pro hlásání evangelia nebezpečný?

Veřejné napomenutí (Ga 2,14)

Když jsem však viděl, že nejdou přímo za pravdou evangelia, řekl jsem Petrovi přede všemi: „Jestliže ty, který jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali?“ (Ga 2,14)

Není už rozdíl mezi Židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. (Ga 3,28)

Osobní studium

Situace v Antiochii byla nepochybně velmi napjatá. Pavel a Petr, dva vůdcové církve, se ocitli v otevřeném konfliktu. Pavel si nenechává svůj postoj pro sebe, ale otevřeně vyzývá Petra k přijetí odpovědnosti za jeho jednání.

Přečti si text Ga 2,11–14. Jaké důvody vedly Pavla k veřejnému napomenutí Petra? Jak tento spor vnímáš?

Podle Pavla nebylo hlavním problémem to, že se Petr rozhodl jít s návštěvníky z Jeruzaléma. Starověké tradice související s pohostinností k něčemu takovému určitě vybízely.

Problém spočíval v „pravdě evangelia“ (Ga 2,14). Nešlo tedy jen o společenství nebo zvyky při stolování. Petrovo chování ve skutečnosti oslabovalo celé poselství evangelia.

Přečti si texty Ga 3,28 a Ko 3,11. Jak rozumíš těmto Pavlovým slovům? Jak tyto texty vysvětlují Pavlovu ráznou reakci na Petrovo jednání?

Když se Pavel setkal v Jeruzalémě s Petrem a ostatními apoštoly, shodli se, že křesťané z pohanů se mohou radovat ze všech pozhennání, která věřící dostávají v Kristu – a to, aniž by se museli dát obřezat. Ale Petrovo chování nyní tuto shodu ohrozilo. Tam, kde už jednou křesťané z obou skupin – ze Židů i z pohanů – prožívali atmosféru upřímného, otevřeného společenství, došlo nyní k rozdělení a hrozilo, že tento trend bude pokračovat i v budoucnu.

Pavel celou situaci vnímal tak, že Petrovo chování jako by odsunulo křesťany z pohanů jen do pozice věřících druhé kategorie. Pavel byl přesvědčen, že takové jednání vyvolá na křesťany z pohanů tlak, aby se přizpůsobili a nechali se obřezat – pokud budou chtít prožívat úplné společenství s ostatními věřícími. Proto Pavel řekl Petrovi: „Jestliže ty, přestože jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali“ (Ga 2,14). Slovní spojení „žít jako Židé“ můžeme doslova přeložit jako „judaizovat“ (řecky *ioudaizó*). Toto slovo bylo běžným vyjádřením, které znamenalo „žít podle židovských pravidel“. Vztahovalo se na pohany, kteří se stali součástí synagogy a účastnili se židovských zvyků. To byl také důvod, proč jsou Pavlovi oponenti v Galicii, které apoštol nazýval „falešní učitelé“, často označováni jako „judaizátoři“.

Aplikace

Jako by Petrovo jednání nebylo dostatečně škodlivé, stejně se choval i Barnabáš, který měl a mohl zaujmout lepší postoj. Celá situace je příhodným (a zároveň smutným) příkladem „tlaku okolí“. Co můžeš udělat pro to, aby ses ochránil před vlivy okolí, které by tě mohly nasměrovat na špatnou cestu?

Podněty k zamyšlení

„I ti nejlepší věřící se mohou dopustit velmi vážných chyb, pokud jsou ponecháni sami sobě. Pokud člověk, na jehož bedrech leží mnoho zodpovědnosti, nenásleduje velmi opatrně Ježíšův způsob jednání, pak čím má vyšší postavení a větší možnost přikazovat a ovlivňovat, tím více škody způsobí ve zkažených myslích a srdcích. V Antiochii Petr selhal v principiální otázce. Pavel ho musel velmi nekompromisně upozornit na jeho rozvrtné jednání. V Písmu o tom máme záznam proto, abychom si z celé situace mohli vzít ponaučení. Pro věřící na vysokých postech má tento případ sloužit jako vážné varování, že pokud se nebudou usilovně držet Ježíšových principů, i oni mohou selhat.“ (6BC 1108)

Otázky k rozhovoru

- 1. Lidé se většinou snaží vyhnout konfrontaci, která je však někdy nezbytná. V jakých případech musí církev odsoudit chyby a potrestat ty, kteří odmítají změnit své chování?*
- 2. Čím více se církev adventistů rozrůstá po celém světě, tím je různorodější. Jaké kroky může církev udělat, aby uprostřed takové rozmanitosti nepřišla o jednotu? Jak se můžeme naučit nejen přijímat vzájemné kulturní odlišnosti, ale dokonce se z nich radovat? Co můžeme udělat pro zachování jednoty v církvi?*
- 3. Když zvěstujeme evangelium v různých kulturách, které důležité aspekty evangelia se nesmějí měnit, a které je naopak možné změnit? Jak se můžeme naučit rozpoznávat, co musí zůstat trvale součástí naší zvěsti, a čeho se lze vzdát – pokud je to nutné?*

Shrnutí

Naléhání některých křesťanů ze Židů, že i křesťané z pohanů se musí obřezat, pokud se chtějí stát skutečnými následovníky Krista, vedlo k vážnému ohrožení jednoty rané církve. Naštěstí místo toho, aby se církev nešťastně rozdělila na dvě různá hnutí, apoštolové spolupracovali i přes konflikty, do kterých se dostali. To vše proto, aby tělo Kristovo zůstalo jednotné a věrné pravdě evangelia.